

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
ȘCOALA DOCTORALĂ *STUDIUL ARTELOR ȘI CULTUROLOGIE***

Cu titlu de manuscris:

C.Z.U.: 780.8:780.644.2.071.1(478)(043.2)

**FAGOTUL ÎN CREAȚIA COMPOZITORILOR DIN REPUBLICA
MOLDOVA**

**REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
SPECIALITATEA 653.01 – MUZICOLOGIE (CREAȚIE)**

Conducător de doctorat:

ANDRIEȘ VLADIMIR

PROF. UNIV., DR.

Doctorand:

TARAN VLADIMIR

CHIȘINĂU, 2021

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale *Studiul Artelor și Culturologie* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Conducător științific:

Andrieș Vladimir, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Componența comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

1. **Berezovicova Tatiana, președinte**, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Maestru în Artă, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.
2. **Rojnoveanu Angela, secretar**, doctor în studiul artelor, conferențiar universitar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.
3. **Andrieș Vladimir, conducător științific**, doctor în studiul artelor, profesor universitar, Maestru în Artă, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.
4. **Dănilă Aurelian, referent oficial**, doctor habilitat, profesor universitar, Academia de Științe a Moldovei.
5. **Cârstea Sergiu, referent oficial**, doctor în studiul artelor și culturologie, conferențiar universitar, Prim trompetist al Operei Naționale din Timișoara, Universitatea de Vest din Timișoara.
6. **Tihoneac Victor, referent oficial**, doctor în studiul artelor și culturologie, conferențiar universitar interimar, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Susținerea va avea loc la data de 18 martie 2022, ora 10:00 în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat în cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, str. Alexei Mateevici 87, sala 52). Teza și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova (Chișinău, str. 31 august 1989, 78A), biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, str. Alexei Mateevici 87, sala de lectură) și pe paginile web: <http://www.cnaa.md/>, <https://amtap.md/>.

Rezumatul a fost expedit la data de “ _____ ” _____ 2022

Secretar științific al Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

Rojnoveanu Angela, doctor în studiul artelor, conferențiar universitar: _____

Conducător științific:

Andrieș Vladimir, doctor în studiul artelor, profesor universitar: _____

Autor:

Taran Vladimir: _____

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța temei abordate: Fagotul este un instrument muzical care a apărut în prima jumătate a sec. XVI, predecesorul căruia este considerată *bombarda* – un instrument muzical utilizat în epoca Renașterii, reprezentând un tub de cca. 3,5 metri la capătul căruia se fixa o ancie dublă. Spre sfârșitul sec. XVII, *bombarda* aproape că nu se mai întrebuința, fiind înlocuită de *fagot*. Pe parcursul istoriei, instrumentul s-a perfecționat sub aspect tehnic, fiindu-i anexată o mecanică auxiliară și modificându-și forma exterioară.

Fagotul a parcurs o cale de dezvoltare foarte lungă și complicată care, grație ambitusului său larg – de la B_1 până la es^2 și unui timbru specific, și-a găsit întrebuințarea în diverse ipostaze – participant al ansamblurilor sau orchestrelor și solist, instrument ce dublează alte voci și unul cu o pronunțată individualitate funcțională. În registrele grav și mediu sonoritatea lui este comparată cu cea a cornului și violoncelului, iar în registrul acut are un colorit original caracteristic anume pentru fagot. Pe parcursul dezvoltării sale au apărut noi calități ale instrumentului, acesta a devenit mai cantabil, mai expresiv în episoadele lirice. Cu totul altfel, el se manifestă el în lucrările unde este redat comicul sau grotescul, iar tragicul și dramaticul sunt expuse prin nuanțe specifice, producându-i ascultătorului o adâncă impresie.

La confluența sec. XVII-XVIII, fagotul a căpătat o mai mare popularitate, fiind solicitat atât în componența orchestrelor de operă și simfonice, cât și în componența diferitor ansambluri camerale, având funcția de amplificare și dublare a vocii de bas. Ca exemplu, în unele opere ale lui R. Keiser (1674-1739) se utilizează până la cinci fagoți, iar J.-B. Lully (1632-1687) trata fagotul ca o voce de bas în *trio*-ul pentru suflători, vocea superioară fiind executată de două oboaie (opera *Psyché*, 1678). Sub aspect solistic, era utilizat în sonatele lui G.P. Telemann (1681-1767), G. Besozzi (1745-1788), J.F. Fasch (1688-1758), J.D. Heinichen (1683-1729), C. Schaffrath (1709-1763), J.E. Galliard (1687-1749) ș.a.

În cele 39 de concerte scrise pentru fagot și corzi de A. Vivaldi (1678-1741), fagotului i se atribuie un rol important prin partidele solo, anticipând, astfel, tehnici care vor fi utilizate peste câteva decenii: treceri rapide și salturi de la un registru la altul, pasaje de virtuositate, episoade ample de cantilenă. Concerte pentru fagot au scris, de asemenea, J.G. Graun (1703-1771), C. Graupner (1683-1760), J.G. Mützel (1728-1788), J.F. Fasch (1688-1758). J.S. Bach (1685-1750) nu a lăsat lucrări pentru fagot solo (cu excepția unor *solo*-uri în cantatele sale); mai multe lucrări cu utilizarea acestui instrument aparțin fiilor săi – Johann Gottfried Bernhard (1715-1739) și Carl Philipp Emanuel (1714-1788).

Una dintre lucrările incluse frecvent în repertoriul interpreților este *Concertul in B-dur* pentru fagot și orchestră de W.A. Mozart (1774). Se presupune că acest concert a fost scris de

compozitor, la vârsta 18 de ani, la comanda baronului Dürniz, el însuși, fiind un fagotist amator. De asemenea, creația vizată este inclusă ca lucrare obligatorie atât în programul diferitor concursuri de talie internațională, cât și la audițiile de concurs pentru posturile de artist de orchestră.

Fagotul era folosit ca instrument solistic împreună cu alte instrumente în așa lucrări cum ar fi *Simfonia concertantă în B-dur* pentru vioară, violoncel, oboi și fagot de J. Haydn (1732-1809) și *Simfonia concertantă* pentru oboi, clarinet, fagot și corn în Es-dur, K297b, semnată de W.A. Mozart (1756-1791).

Lucrările pentru fagot, compuse în cea de-a doua jum. a sec. XVIII, pot fi împărțite în două categorii. În prima dintre ele sunt incluse creațiile scrise de interpreți-fagotiști, cum ar fi F. Gebauer (1773-1845), C. Jacobi (1791-1852), C. Almenröder (1786-1843). Concepute pentru a demonstra propriile performanțe ale autorilor, acestea au fost de multe ori expuse în forme variaționale sau de fantezii. În cea de-a doua categorie se înscriu creațiile semnate de compozitori profesioniști, dedicate unor interpreți cu renume. Printre ele se numără concertele lui C. Stamitz (1745-1801), F. Devienne (1759-1803), F. Krommer (1759-1831), F. Danzi (1763-1826), A. Reicha (1770-1836), J. Hummel (1778-1837), J. Kalivoda (1801-1866), M. Haydn (1737-1806), L. Kozeluch (1747-1818), F. Berwald (1796-1868) ș.a.

Rolul fagotului în orchestra sec. XIX este încă destul de modest, partidele solistice fiindu-i încredințate doar începând cu a doua jumătate a secolului (opera *Carmen* de G. Bizet, simfoniile a IV-a și a VI-a de P. Ceaikovski). În sec. XX-XXI, grație perfecționării construcției fagotului și a tehnicilor de interpretare, repertoriul acestui instrument s-a îmbogățit considerabil. Astfel, fagotul este valorificat, în special, în genul de *concert*, *concertino* și *sonată*. Printre compozitorii acestei perioade, care au manifestat interes pentru fagot ca instrument solistic, sunt: E. Elgar (1857-1934), E. Wolf-Ferrari (1876-1948), V. Bruns (1904-1996), J. Françaix (1912-1997), P. Hindemith (1895-1963), A. Jolivet (1905-1974), G. Jacob (1895-1984), L. Knipper (1898-1974), P. Boulez (1925-2016), J. Williams (n. 1932), Y. Kasparov (n. 1955), F. Bedrossian (n. 1971), K. Aho (n. 1949), W. Rihm (n. 1952) ș.a. Compozitorii M. Ravel (1875-1937), I. Stravinski (1882-1971), C. Orff (1895-1982) sau S. Prokofiev (1891-1953) au încredințat fagotului partide orchestrale elaborate, iar D. Șostakovici (1906-1975), în simfoniile VII, VIII și IX, a conceput *solo-uri* desfășurate pentru fagot.

Printre creațiile camerale scrise pentru fagot menționăm: *Sonata concertantă în F-dur* op. 88 de J. Amon (1763-1825), *Sonata în B-dur* pentru fagot și pian de A. Reicha (1770-1836), *Sonata* pentru fagot și pian de C. Saint-Saëns (1835-1921), *Bachiene braziliene* de H. Villa-Lobos (1887-1959), *Sonata* pentru fagot și pian de P. Hindemith (1895-1963), *Sonata* pentru

clarinet și fagot de F. Poulenc (1899-1963), *Pastorale de Crăciun* pentru flaut, fagot și harpă de A. Jolivet (1905-1974), *Duo Sonata* pentru doi fagoți de S. Gubaidulina (n. 1931), *Imnul III, IV* de A. Schnittke (1934-1998) ș.a.

În ceea ce privește valorificarea fagotului în creația compozitorilor moldoveni, constatăm un interes deosebit față de acest instrument manifestat, în special, în ultimele decenii ale sec. XX – începutul sec. XXI, ca o materializare a tendințelor spre individualizarea conceptelor componistice, spre diversificarea timbrală și căutarea unor noi efecte sonore. Și dacă în anii 70-90 ai sec. XX aceste tendințe abia se întrezăresc, în perioada de după 1990, ele se amplifică. Anume din acest motiv, materialul selectat pentru analiză în teză, poate fi divizat convențional în două grupe, în conformitate cu etapele de bază:

1. Creațiile pentru fagot ale compozitorilor din Republica Moldova compuse în perioada anilor 1970-1990;
2. Repertoriul național pentru fagot apărut la confluența sec. XX-XXI.

Repertoriul compus în prima perioadă este unul destul de variat, conținând atât creații de ansamblu, cât și piese solistice pentru fagot. În prima categorie sunt incluse următoarele lucrări care, în opinia autorului, sunt cele mai reprezentative: V. Rotaru *Cvintet* pentru instrumente de suflat din lemn (1958); V. Verhola *Două fugi* pentru oboi, clarinet și fagot (1969); V. Rotaru *Suită* pentru instrumente de suflat (1971); S. Lungul *Două piese* pentru fagot și pian (1972); V. Verhola *Sonată* pentru fagot și pian (1973); V. Rotaru *Capriciu* pentru fagot și orchestră de cameră (1976); D. Chițenco *Două piese pe teme populare* pentru cvintet de instrumente de suflat (1980); V. Vilinciuc *Piesă concertantă (Moment muzical)* (1987); D. Chițenco *Jocuri pastorale* pentru cvintet de instrumente de suflat (1988); *Trio* pentru oboi, fagot și pian în 2 părți (1988); O. Negruța *Sextet în trei părți* pentru instrumente de suflat (1988), *Duete* pentru clarinet și fagot (1989); B. Dubosarschi *Piesă concertantă* pentru fagot și pian.

Etapa a doua cuprinde creații scrise, în mare parte, pentru ansambluri cu participarea fagotului, lucrările solistice pentru instrument fiind prezente într-un număr mai mic. Astfel, menționăm: V. Beleaev *Adio* pentru flaut, oboi, clarinet și fagot (1996); Gh. Ciobanu *Un pendul imens într-un peisaj de vară* pentru flaut, oboi (corn englez), clarinet, fagot și corn (1994); *Pentaculus* pentru cvintet de instrumente de suflat (1994); *Din cântece și dansurile lunii melancolice nr. 1* pentru fagot (oboi, clarinet sau saxofon) (1995); *Pentaculus minus, varianta a 2-a* pentru cvartet de instrumente de suflat (1996); V. Ciolac *Sonatină* pentru fagot și pian (2005); I. Gogu *Respirația florilor* pentru flaut, oboi, clarinet, fagot și pian (1996); D. Chițenco *Rugă* pentru flaut, oboi, clarinet, fagot și pian (2002); *Trio* pentru flaut, oboi și fagot în 3 părți (2003); O. Negruța *Concert* pentru fagot și orchestră (2005); *4 piese* pentru fagot și pian (1999);

O. Palymski *Irealitatea II* pentru flaut, clarinet, fagot și orchestră de coarde (2005); S. Pîslari *Vânătoareasca* pentru fagot și pian (2005); V. Rotaru *Sonata-dialog* pentru fagot și pian (2003); *Muzică retrospectivă* pentru flaut, oboi, clarinet și fagot (1998); M. Stârcea *Quintet* pentru corn și cvartet de suflători (1998).

Observăm că fagotul a fost utilizat în perioadele menționate preponderent în cadrul diferitor componente de ansamblu cameral-instrumentale și simfonice, iar în calitate de instrument solistic a fost valorificat mai puțin. În acest context, totuși, am identificat și câteva creații reprezentative în care fagotul apare în calitate de solist sau în duet cu pianul, care au fost interpretate în mai multe concerte de către fagotiști autohtoni S. Vrâncean, N. Savin, V. Dragoi și subsemnatul. Printre ele, menționăm *Sonată* pentru fagot și pian de V. Verhola, *Concert* pentru fagot și orchestră de O. Negruța, *Capriccio moldovenesc* pentru fagot și pian și *Sonată-dialog* pentru fagot și pian de V. Rotaru, *Sonatină* pentru fagot și pian de V. Ciolac și poemul pentru fagot *Din cântecele și dansurile lunii melancolice nr. 1* de Gh. Ciobanu. Majoritatea dintre ele au fost analizate în prezenta teză.

Actualitatea demersului nostru este determinată de necesitatea realizării unui studiu științific de amploare în care s-ar reflecta evoluția utilizării fagotului de către reprezentanții școlii componistice din Republica Moldova, în cea de-a doua jum. a sec. XX și înc. sec. XXI, precum și modul în care creația acestora a influențat dezvoltarea artei naționale de interpretare la fagot. Compozițiile în care fagotul apare în calitate de instrument solistic, au fost selectate anume pentru valorificarea lor interpretativă și științifică.

Investigarea acestui subiect oferă și oportunitatea înțelegerii mai profunde a proceselor generale ale culturii muzicale naționale, cum ar fi: evoluția școlii autohtone de interpretare instrumentală, sinteza diferitelor tradiții muzicale în arta componistică și interpretativă națională, activitatea interpreților autohtoni, influența reciprocă între compoziție și interpretare etc.

Scopul investigației constă în valorificarea muzicologică și interpretativă a creațiilor pentru fagot semnate de compozitorii din Republica Moldova și elaborarea unor recomandări metodice privind interpretarea acestor lucrări, studiu ce va fi util atât tinerilor interpreți, cât și profesorilor. Cu toate că unele dintre lucrările compozitorilor autohtoni au fost tangențial vizate în diferite studii și articole, prin intermediul tezei de față propunem o viziune sintetizatoare asupra creațiilor în care participă fagotul. Astfel, realizarea acestui scop prevede următoarele **obiective:**

- analiza celor mai reprezentative creații pentru fagot ale compozitorilor autohtoni;
- evidențierea rolului fagotului în diversificarea timbrală a muzicii contemporane și în îmbogățirea repertoriului concertistic;

- studierea particularităților stilistice și de gen ale creațiilor vizate;
- stabilirea metodelor de depășire a dificultăților tehnice interpretative și formularea unor recomandări cu privire la executarea pieselor analizate.

Scopul și obiectivele tezei au determinat caracterul ei pluridimensional și sintetic care îmbină **metodologia cercetării științifice**, concretizată prin utilizarea diferitor metode specifice muzicologiei istorice și sistematice, dar și istoriei, și teoriei artei interpretative, cu cea **practico-interpretativă**, manifestată în valorificarea scenică a celor mai importante creații pentru fagot semnate de compozitorii din Republica Moldova.

În procesul elaborării tezei vom aplica mai multe **metode de cercetare**, printre care: **metodele deductivă și inductivă**, care vor permite realizarea unor generalizări în baza schițelor analitice ale creațiilor vizate; **metoda comparativă**, ce va contribui la evidențierea aspectelor generale și particulare în interpretarea creațiilor pentru fagot din repertoriul național; **metoda istorică**, ce va crea un cadru favorabil pentru analiza evoluției artei naționale de interpretare la fagot; **analiza și sinteza** care vor asigura examinarea multiaspectuală a lucrărilor selectate urmate de unele reconceptualizări ale materialelor cercetate.

Noutatea și originalitatea conceptului artistic a studiului constă în faptul că, pentru prima dată în muzicologia autohtonă, fagotul a devenit subiectul unei cercetări de amploare, în care au fost analizate detaliat, sub aspect muzicologic și interpretativ, cele mai reprezentative creații pentru fagot semnate de compozitorii chișinăuieni. Opusurile selectate pentru cercetare, au fost prezentate în cadrul celor trei concerte susținute pe parcursul studiilor de doctorat, recitalurile vizate reprezentând contribuția artistică originală a autorului la valorificarea și propagarea repertoriului național pentru fagot. Unele piese au fost interpretate pentru prima dată, altele – după o pauză destul de îndelungată.

În realizarea studiului nostru ne-am fundamentat pe cercetările științifice și lucrările științifico-metodice ale savanților autohtoni și străini. **Baza teoretică și metodologică** a tezei este reprezentată de lucrările muzicologice dedicate istoriei fagotului și problemelor de interpretare la acest instrument, cele consacrate creației compozitorilor din Republica Moldova, dar și studii despre muzica națională, despre diverse probleme ce țin de limbajul muzical, formele și genurile muzicii, creația muzicală populară. Deși, instrumentele de suflat ocupă un loc important atât în repertoriul folcloric național, cât și în cel academic, numărul cercetărilor realizate în Republica Moldova, în care sunt reflectate diferite aspecte componistice și interpretative ale creațiilor scrise pentru instrumente aerofone este destul de mic. Aceste cercetări abordează un șir de probleme comune pentru arta interpretativă la toate instrumentele aerofone, elucidează anumite aspecte specifice ale procesului de emiteră a sunetului, de ansamblu, dar și

prezintă analiza unei părți a repertoriului național pentru diferite instrumente de suflat, mai puțin fagotul.

- În prima categorie se încadrează publicațiile științifice și științifico-metodice ale cercetătorilor din Republica Moldova.
- De asemenea, în procesul de elaborare a tezei au fost consultate publicațiile muzicologice și enciclopedice care au servit ca suport în definirea unor noțiuni, dar și lucrările dedicate diferitelor componente ale limbajului muzical, tehnicilor componistice, genurilor și stilurilor muzicale.
- O atenție aparte a fost acordată surselor bibliografice legate de abordarea folclorului în creația componistică și manifestarea stilului național.
- O importanță majoră au avut publicațiile ce relevă informații generale despre fagot și repertoriul pentru acest instrument, contribuind la reconstituirea evoluției fagotului în muzica universală.
- Pentru formularea unor recomandări interpretative elocvente și utile, au fost utilizate metode de interpretare pentru fagot și instrumente aerofone.

Valoarea aplicativă a lucrării. Materialele prezentate în teză pot fi folosite în procesul elaborării unor cercetări cu tematică adiacentă, în cadrul procesului didactic în instituțiile muzicale la disciplinele *Istoria artei interpretative*, *Metodica predării disciplinei de specialitate*, *Instrument*, *Practica artistică* etc. De asemenea, ele vor fi utile interpreților, atât fagotiștilor începători, cât și celor profesioniști, care își propun ca scop interpretarea creațiilor analizate în prezentul studiu științific.

Aprobarea rezultatelor. Teza a fost realizată în cadrul Școlii doctorale *Studiul Artelor și Culturologie* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova, fiind discutată și recomandată pentru susținere de Comisia de îndrumare și de Consiliul Școlii Doctorale. Rezultatele cercetării au fost reflectate în 5 articole și 2 rezumate publicate, precum și în comunicările prezentate la conferințele științifice naționale și internaționale.

SINTEZA CAPITOLELOR

În **introducere** s-au formulat actualitatea și importanța temei abordate, scopul și obiectivele, noutatea și originalitatea conceptului artistic, baza teoretică și metodologică, valoarea aplicativă și aprobarea rezultatelor urmate de descrierea succintă a compartimentelor tezei.

Capitolul 1, intitulat *Creațiile pentru fagot ale compozitorilor din Republica Moldova în perioada anilor '70- '90*, cuprinde două subcapitole intitulate, respectiv: *1.1. Piesele pentru fagot și pian* și *1.2. Sonata pentru fagot și pian de Vitalie Verhola* în care au fost analizate sub aspect muzicologic și interpretativ *Piesă concertantă (Moment muzical)* de Valentin Vilinciuc, *Capriccio* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf* pentru fagot și pian de Vladimir Rotaru, *Piesă concertantă pentru fagot și pian* de Boris Dubosarschi, *Sonata pentru fagot și pian* de Vitalie Verhola.

Din analiza efectuată în prezentul demers științific, am constat că majoritatea creațiilor sunt scrise în baza folclorului muzical care este utilizat sub diferite forme, de la citat direct (ex.: *Capricciul* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf* de Vladimir Rotaru, *Piesă concertantă (Moment muzical)* de Valentin Vilinciuc) până la utilizarea liberă a unor elemente folclorice ritmico-intonaționale și ornamentale (ex.: *Piesă concertantă pentru fagot și pian* de Boris Dubosarschi, *Sonata pentru fagot și pian* de Vitalie Verhola). Selectarea acestor creații pentru cercetare se explică prin numărul redus al lucrărilor solistice scrise pentru fagot, care mai frecvent apare inclus în componența diferitor ansambluri camerale, dar și prin faptul că doar în cadrul creațiilor solistice au putut fi valorificate plenar posibilitățile melodico-expressive și tehnice ale fagotului.

În **subcapitolul 1.1.** a fost prezentată analiza *Piesei concertante (Moment muzical)* de Valentin Vilinciuc ce reprezintă o îmbinare între elementele preluate din muzica populară și din cea academică. Lucrarea vizată este constituită pe baza utilizării frecvente a modurilor populare diatonice, în formă secționată, evitând expunerea integrală a acestora. Sub aspect interpretativ creația solicită respectarea principiului ansamblistic, necesar pentru obținerea unui echilibru sonor între cele două instrumente.

În același compartiment au fost analizate unele creații ale compozitorului Vladimir Rotaru care ocupă un loc important în patrimoniul muzical-interpretativ al Republicii Moldova, contribuind semnificativ la completarea repertoriului solistic al instrumentelor cu coarde, pian, flaut, dar și a instrumentelor mai rar abordate. Printre acestea se numără *Scherzo* pentru oboi și pian, *Două piese* pentru tubă și pian (*Preludiu* și *Joc ciobănesc*), *Două piese* pentru saxofon și pian (*Improvizație* și *Umoresca*), sau *Capriccio* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf* pentru fagot și pian. Tematica legată de materialul folcloric în această lucrare nu este singulară, compozitorul adresându-se sursei folclorice în repetate rânduri.

Vladimir Rotaru se evidențiază prin felul său de a lucra cu sursa folclorică – el evită abordarea tradițională din perioada anilor 70-90 ai secolului trecut. Materialul „împrumutat” este trecut de autor prin prisma procedeelelor și a sonorităților componistice contemporane și se

regăsește în ritmuri, moduri sau intonații folclorice „retopite” și sintetizate într-un limbaj propriu.

Subcapitolul vizat se încheie cu analiza *Pieseii concertante* pentru fagot și pian semnată de B. Dubosarschi ce plasează instrumentul solistic în zona sa confortabilă de interpretare, explorat cu prisosință de așa compozitori ca M. Glinka, N. Rimski-Korsakov sau S. Prokofiev. Chiar dacă autorul nu folosește citat folcloric direct, structurile ritmico-intonative, tempoul, factura, ne conduc către jocul popular, jocul de rit – puțin hilar, cu o mică doză de satiră și cu voie bună. Sunt cunoscute cântecele populare cu așa o tematică, cum ar fi *Chiriac s-ar însura*, *Baba mea*, *M-am pornit la Chișinău* ș.a. *Piesa concertantă pentru fagot și pian* este o creație în cadrul căreia se explorează tematica fantasticului, grotescului, marcat prin utilizarea elementelor tipice jocului popular. Întreaga piesă este scrisă în baza unei tonalități cromatice, în care autorul operează cu diverse structuri modale. Compozitorul folosește în opusul vizat atât principiul polifonic de imitație, cât și preponderent factura omofono-armonică. Sub aspect interpretativ lucrarea solicită un simț elevat al ansamblului, o atenție sporită la partida celui alt participant al duetului instrumental pentru crearea unei imagini muzicale pregnante și expresive.

Subcapitolul 1.2 oferă o analiză amplă a *Sonatei pentru fagot și pian* de Vitalie Verhola scrisă în anul 1973 și interpretată în prima audiție de către Simion Vrânceanu (fagot) și Nina Sunțova (pian). Adresarea la genul de sonată, denotă un anumit grad de maturitate și de încredere a autorului în propriile forțe, demonstrând totodată un înalt nivel de profesionalism componistic și o gândire creativă. Lucrarea vizată reprezintă un ciclu tradițional din trei părți: *Allegro risoluto*, *Largo* și *Allegro ma non troppo*. Din punct de vedere al tematismului, părțile se deosebesc prin apartenența la diferite genuri, astfel, în prima parte, se observă structuri ritmice apropiate jazz-ului, partea a II-a poartă amprenta unei balade meditative, iar partea a III-a include elemente ritmico-intonative împrumutate din muzica instrumentală folclorică.

Concluzionând rezultatele analizei constatăm o reinterpretare originală a tiparului tradițional care denotă o abordare inedită a formei clasice de sonată atât în prima parte a ciclului, cât și în finalul lui. În limbajul muzical, de asemenea, observăm îmbinarea unor procedee mai tradiționale cu altele mai noi, ceea ce creează o lume sonoră plină de prospețime și expresivitate.

Generalizând experiența căpătată în procesul de interpretare a *Sonatei pentru fagot și pian* de V. Verhola, constatăm că particularitățile timbrale, tehnice și de expresivitate ale fagotului așa ca: *staccato*, *legato*, *non legato*, salturi din registrul înalt în cel grav, pasaje de virtuozitate ascendente și descendente, liniile melodice cromatizate ș.a., au fost utilizate cu măiestrie de către autor și au contribuit la crearea unei partide instrumentale diversificate, solicitând de la interpret abilități tehnice și artistice, experiență și măiestrie. Partida pianului, deși

nu la fel de impresionantă ca cea a fagotului, menținută în mare parte în limita facturii simple, neetajate cu structuri ritmico-acordice destul de modeste, totuși, ascunde unele pietre de încercare care solicită de la pianist atenție, exactitate în interpretare, diversitate în procedeele de emiteră a sunetului, lejeritate și delicatețe. În ansamblu, *Sonata pentru fagot și pian* de V. Verhola reprezintă o lucrare serioasă ce denotă o tehnică componistică elevată cu ajutorul căreia autorul reușește să creeze sonorități pregnante, expresive și convingătoare, continuând explorările în domeniul reinterprețării folclorului muzical începute anterior. Această sonată este o mostră elocventă a perioadei în care a fost compusă, anii 70 ai secolului trecut fiind marcați de o adevărată explozie a activității componistice în domeniul genului de sonată. Lucrarea ilustrează interesul compozitorului față de diferite domenii ale muzicii, elementele preluate din folclor sau cele împrumutate din jazz, îmbinându-se firesc cu principiile de compoziție moștenite de la tradiția academică europeană, astfel rezultând o scriitură individualizată, sintetică ce trezește atât interesul profesioniștilor-interpreți sau cercetători tentați să descifreze toate subtilitățile textului muzical, cât și captează atenția melomanilor atrași de prospețimea imaginilor sonore.

Compartimentul **1.3.** conține concluzii la capitolul 1, în care sunt generalizate rezultatele analizei, ce vizează diferite aspecte ale creațiilor pentru fagot ale compozitorilor din Moldova compuse pe parcursul anilor 1970-1990, atât sub aspect muzicologic, cât și interpretativ.

1. Creațiile semnate în perioada anilor '70-'90 sunt marcate printr-un caracter sincretic manifestat atât prin utilizarea unor tehnici componistice noi (*dodecafonie, atonalism* etc.), cât și a diferitor procedee polifonice (*imitație, stretto* etc.) preluate din tezaurul academic universal, îmbinate cu elemente, ritmico-intonative ale folclorului românesc. Un exemplu elocvent, reprezintă *Piesa concertantă (Moment muzical)* semnat de Valentin Vilinciuc, având structură tipică muzicii folclorice, scrisă în baza unui limbaj muzical bazat pe principiile armoniei tonale și ale celei modale. Un alt exemplu este *Capriccio* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf* semnat de Vladimir Rotaru în cadrul căreia sunt îmbinate particularitățile genului instrumental-cameral cu melosul popular moldovenesc.

De asemenea, procedee polifonice sunt pe larg utilizate în *Piesa concertantă* pentru fagot și pian semnată de Boris Dubosarschi, iar tehnici componistice contemporane (ex.: *teme dodecafonice ancorate, îmbinări contrapunctice politonale* etc.) sunt prezente în *Sonata* pentru fagot și pian de Vitalie Verhola.

2. Sub aspect interpretativ în cadrul creațiilor vizate sunt explorate pe larg posibilitățile tehnico-interpretative ale fagotului prin antrenarea întregului ambitus al instrumentului, prin multiple și variate mijloace de expresie, prin diversificarea nuanțelor dinamice etc.

Un exemplu elocvent reprezintă *Capriccio* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf*, în cadrul căruia compozitorul explorează întregul ambitus al instrumentului, îmbinând diferite elemente tematice și diverse registre ale instrumentului.

3. Într-un mod neobișnuit sunt tratate cadențele solistice prezentate ca un element dramaturgic cu scopul explorării materialului tematic. Astfel, dintre creațiile analizate în prezentul capitol, o mostră potrivită al unei asemenea secțiuni este cadența din *Capriccio* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf* semnat de Vladimir Rotaru, unde este utilizat principiul de imitare timbrală (în cazul dat - a buciului).

Capitolul 2, Repertoriul național pentru fagot la confluența sec. XX-XXI include două subcapitole intitulate respectiv 2.1. *Genul de sonată și sonatină* și 2.2. *Fagotul în creațiile lui Oleg Negruța* în care au fost supuse cercetării cele mai reprezentative lucrări scrise pentru fagot în perioada anilor 1994-2008. Printre acestea sunt: ciclul *Patru piese pentru fagot și pian* de Oleg Negruța, *Sonata-dialog* pentru fagot și pian de Vladimir Rotaru, *Sonatina* pentru fagot și pian de Vladimir Ciolac, *Concert* pentru fagot și orchestră de Oleg Negruța.

Unul dintre compozitorii autohtoni care a dedicat numeroase opusuri instrumentelor de suflat este Oleg Negruța, cunoscut prin stilul său componistic inegalabil și care a îmbogățit considerabil repertoriul instrumental. În ceea ce privește creația compozitorului Vladimir Rotaru, trebuie să menționăm că domnia sa a excelat în diferite genuri: muzică simfonică, muzică de cameră vocală și instrumentală, muzică de concert, miniaturi, cicluri, lucrări ample. Un loc aparte, însă, îl dețin compozițiile pentru pian și instrumente aerofone. Printre operele sale, aparținând genului de sonată, amintim *Sonata-dialog pentru fagot și pian* (2003).

În **primul subcapitol**, intitulat *Genul de sonată și sonatină* a fost examinată evoluția genului de sonată în creația compozitorilor din Republica Moldova. Astfel, *Sonata-dialog* pentru fagot și pian de Vladimir Rotaru se situează în aria experimentelor care sunt întreprinse de compozitor în domeniul genului și formei. Premiera creației a avut loc în Sala Mare a Academiei de Muzică Teatru și Arte Plastice pe data de 10.06.2003, în interpretarea lui Vladimir Taran (fagot) și a Svetlana Danilova (pian).

În această lucrare sunt observate anumite legități stilistice proprii creației lui Vladimir Rotaru. În primul rând, este vorba de limbajul muzical, pătruns de mijloace intonaționale, de ritmurile și modurile provenite din folclor. În *Sonata* lui Rotaru se simte influența puternică a dansurilor moldovenești, care formează izvorul principal al limbajului muzical componistic. În al doilea rând, este vorba de principiile improvizatorice folosite în dezvoltarea materialului. În al treilea rând – virtuozitate originală, care presupune un nivel înalt de tehnică interpretativă.

Discursul muzical al lucrării vizate este vădit influențat de melodica și ritmica dansurilor moldovenești, folosite pe larg de compozitor. *Sonata-dialog* reprezintă perioada de maturitate a creației lui V. Rotaru și permite să fie scoase în evidență mai multe trăsături definitorii pentru creația sa. Stilul și maniera de interpretare a Sonatei-dialog solicită de la ambii participanți ai ansamblului o bună tehnică instrumentalistă, dar și o gândire muzicală matură.

În același subcapitol a fost prezentată analiza *Sonatinei* pentru fagot și pian de V. Ciolac. Vladimir Ciolac este o personalitate marcantă a culturii muzicale din Republica Moldova, afirmându-se în calitate de compozitor, dirijor și pedagog. Este autor al creațiilor de diferite genuri, însă grație primei sale specialități (dirijat coral), el manifestă un interes deosebit față de genurile muzicii corale. În pofida acestui fapt, muzica instrumentală este prezentată în creația sa printr-un număr mare de lucrări.

Sonatina de V. Ciolac prezintă un mare interes pentru interpreții fagotiști, repertoriul solistic al cărora este unul destul de deficitar. Limbajul muzical modern, sonoritățile acordice și melodice, nivelul avansat al tehnicii interpretative precum și cunoașterea excelentă a particularităților timbrale și de expresivitate ale fagotului plasează această lucrare în topul celor mai interesante lucrări camerale, scrise pentru acest instrument, în Republica Moldova.

Cel de-al doilea subcapitol este unul monografic, dedicat bine-cunoscutului compozitor Oleg Negruța care a semnat numeroase lucrări instrumental-camerale și orchestrale cu participarea instrumentelor de suflat printre care menționăm: *2 piese* pentru flaut și pian (1983); *Concert nr. 1 (B-Dur)* pentru clarinet și orchestră de coarde (1986); *Șapte piese* pentru saxofon alto și pian (1991); *2 piese* pentru clarinet și pian (1992); *Sonata nr 1* pentru clarinet și pian (1992); *Concert nr. 2 (F-Dur)* pentru clarinet și orchestră de coarde (1993); *4 piese* pentru fagot și pian (1994); Două piese pentru clarinet și orchestră de cameră (1997); *3 piese* pentru flaut și pian (1997); *Sonată nr. 2 „Romantică”*, pentru clarinet și pian (2000); *Concert* pentru fagot și orchestră (2005) etc. Toate creațiile menționate sunt incluse în repertoriul didactic al instituțiilor de învățământ muzical, în programul diferitor concursuri, festivaluri naționale și internaționale.

Una dintre particularitățile de bază ale creației compozitorului o constituie lucrul cu tematismul folcloric. Citatul folcloric sau compunerea unor teme în stil popular, varierea intonațiilor și ritmurilor împrumutate din folclor sau îmbinarea lor cu elemente preluate din jazz, toate surprind prin prospețimea discursului muzical, generând o gândire axată pe stilistica concertului instrumental cu particularități ce includ virtuozitatea, spontaneitatea, spiritul de competiție între partidele instrumentale, strălucirea cadențelor solistice. În majoritatea lucrărilor lui O. Negruța persistă sinteza genurilor muzicii academice cu jazz-ul și cu muzica populară. Aceasta se manifestă cel mai pregnant în abordarea ritmico-intonativă a materialului muzical,

dând naștere unor fuziuni stilistice, marcate de profesionalism, gust artistic, dar și o bună cunoaștere a compoziției. Trăsăturile vizate sunt remarcate cu ușurință și în lucrările pentru fagot semnate de O. Negruța – autorul chișinăuian cu cel mai bogat palmares de creații pentru instrumentele de suflat apărute la confluența secolelor XX-XXI, fapt ce ne-a determinat să îi dedicăm un subcapitol aparte al tezei noastre.

În subcapitolul 2.2.1. a fost analizat Ciclul *Patru piese pentru fagot și pian* scris în 1994 alcătuit din piese separate inspirate din *folclorul orășenesc*, autorul manifestă o bogată fantezie componistică implicând tot ambitusul instrumentului, explorând din plin posibilitățile sale tehnice și interpretative.

Menționăm că ciclul de patru piese, semnat de O. Negruța, reprezintă un material muzical foarte variat sub aspect componistic și interpretativ, bazat pe cele mai diverse mijloace de expresie, având o agogică variată și un conținut ritmico-intonativ proaspăt și pregnant ce îmbină elemente preluate din muzica folclorică și cea de jazz, constituind o mostră elocventă a stilului componistic individual al lui O. Negruța. Conținutul muzical al ciclului se percepe ușor de auditorii melomani, posedând, totodată, și calități ce trezesc interesul profesioniștilor. Piesele analizate sunt recomandate pentru interpreții de nivel intermediar și avansat. Acestea sunt incluse atât în repertoriul didactic în instituțiile de învățământ muzical, cât și în repertoriul de concert al fagotiștilor sau în programele diferitor festivaluri și concursuri.

De asemenea, în același compartiment a fost prezentat *Concertul* pentru fagot și orchestră de Oleg Negruța ce datează din anul 2008. Este o lucrare monopartită în care se observă clar caracterul burlesc al tematismului, valorificând din plin atât potențialul expresiv al fagotului, cât și al orchestrei simfonice. Concertul pentru fagot și orchestră se înscrie, pe bună dreptate, în lista creațiilor foarte reușite ale distinsului compozitor Oleg Negruța și merită să fie prezent în repertoriul solistic al fagotiștilor, dar și în cel didactic, contribuind nu numai la dezvoltarea abilităților tehnico-interpretative, dar și la cultivarea unui gust muzical-artistic elevat.

Cel de-al doilea capitol este încheiat cu **concluzii** în care este prezentată o generalizare a materialul analitic cuprins în capitolul 2, trasând unele concluzii ce vizează specificul componistic și interpretativ al creațiilor pentru fagot semnate la confluența sec. XX-XXI.

1. În perioada de referință, compozitorii continuă să se adreseze folclorului național utilizându-l atât sub formă de citat, cât și prin extragerea diferitor elemente ritmico-intonationale și ornamentale tipice muzicii populare. Argumentând enunțul vizat, ne vom referi la *Sonata-dialog* pentru fagot și pian de Vladimir Rotaru, în cadrul căreia utilizarea ornamentelor muzicale (mordente, apogiaturi etc.) reprezintă o trăsătură tipică stilului componistic al autorului.

2. Deseori, creațiile unor compozitori au un caracter sincretic, exprimat prin îmbinarea diferitor genuri și stiluri muzicale, atât ale muzicii academice, cât și ale celei folclorice și de jazz. În contextul vizat ne vom referi la cele două creații analizate în cadrul prezentului capitol, precum *Concertul* pentru fagot și orchestră și ciclul *Patru piese* pentru fagot și pian de Oleg Negruța, al cărui stil componistic reprezintă un exemplu elocvent al simbiozei muzicii academice, folclorice și de jazz.
3. Printre mijloacele de expresie utilizate pe larg în lucrările compozitorilor din această perioadă, este jocul cu posibilitățile timbrale ale instrumentului, manifestat prin crearea diferitor efecte sonore, prin utilizarea procedeelor *rubato*, *vibrato* etc., prin intermediul cărora se demonstrează posibilitățile tehnice și interpretative ale fagotului. Asemenea efecte timbrale sunt întâlnite în creațiile semnate de Oleg Negruța (ciclul *Patru piese* pentru fagot și pian), tangențial în *Sonatina* pentru fagot și pian de Vladimir Ciolac.
4. În calitate de material auxiliar, autorul propune diferite exerciții, elaborate în baza tematismului muzical al creațiilor menționate, menite să faciliteze însușirea creațiilor analizate. Recomandările vizate sunt expuse în cadrul analizelor efectuate, cu prezentarea mostrelor de exerciții (Ex.: ciclul *Patru piese* pentru fagot și pian de Oleg Negruța).
5. Un moment aparte reprezintă cadențele solistice care, în creațiile de referință, sunt scrise în scopul explorării tematismului muzical, cum ar fi piesa *Doina și Hora* din ciclul *Patru piese pentru fagot și pian* și *Concertul* pentru fagot și orchestră de Oleg Negruța.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată în prezenta teză se axează pe un șir de probleme actuale ale științei muzicale contemporane, dar și ale practicii interpretative, implicând studierea unui repertoriu mai puțin explorat, în special – cel pentru fagot, examinat prin prisma unei viziuni sintetice științifico-practice.

Lucrarea noastră a scos în evidență cele mai reprezentative creații pentru fagot semnate de compozitorii din Republica Moldova, fiind examinate sub aspect muzicologic și interpretativ. În urma analizelor, dar și în procesul de valorificare scenică a lucrărilor selectate au fost elaborate niște recomandări metodice menite să faciliteze studierea și interpretarea lucrărilor prezentate, care, sperăm noi, vor fi utile atât tinerilor interpreți, cât și profesorilor din diferite instituții de învățământ muzical. Cercetările întreprinse ne permit să formulăm următoarele concluzii:

1. Pe tot parcursul sec. XX, compozitorii au fost în căutarea diversității, iar una din căile de realizare a obiectivelor a fost diversificarea timbrală a muzicii, scoaterea în prim-plan a unor instrumente care până atunci rămâneau în umbră. Compozitorii din Republica Moldova, de

asemenea, au mers pe această cale, descoperind calitățile sonore și posibilitățile expresive ale fagotului. În opinia noastră, abordarea atât interpretativă, cât și științifică a repertoriului instrumental din a doua jumătate a sec. XX – începutul sec. XXI, inclusiv al celui scris pentru fagot, este necesară pentru a înțelege direcțiile de evoluție ale artei componistice naționale și pentru descoperirea întregii palete de mijloace de expresivitate și procedee noi de interpretare.

2. Analiza literaturii de specialitate din domeniu, dar și celei adiacente tematicii demersului nostru științific, ne conduce spre concluzia că lucrările pentru fagot ale compozitorilor din Republica Moldova, ca de altfel și pentru alte instrumente aerofone, sunt abordate destul de rar în publicațiile științifice ale muzicologilor autohtoni.

3. Repertoriul autohton pentru fagot, deși nu este foarte amplu, totuși include opere muzicale valoroase, diverse ca formă și conținut, ca gen și stil. În prezenta teză nu am putut analiza toate creațiile scrise pentru fagot, pentru investigație fiind selectate doar cele mai reprezentative și mai interesante sub aspect interpretativ. Lucrările analizate fac parte din trei categorii:

- piese pentru fagot și pian;
- sonate/sonatine pentru fagot și pian;
- lucrări concertante.

4. În creația compozitorilor moldoveni pentru fagot predomină piesele – de la miniatură (*Povestire* de V. Verhola, *La deal* de Z. Tcaci ș.a.) la piesă concertantă (cele semnate de B. Dubosarschi și V. Vilinciuc, *Capriciul* de V. Rotaru ș.a.) și ciclul de piese (*Patru piese pentru fagot și pian* de O. Negruța), în care autorii au dat dovadă de talent și ingeniozitate, de o bună cunoaștere a particularităților timbrale și tehnice ale fagotului și ale pianului. În aceste piese se relevă dialogul echilibrat între partida fagotului solistic și acompaniamentul pianului.

5. Investigațiile efectuate și analiza creațiilor selectate relevă în mod elocvent diversitatea abordărilor componistice ale unor genuri tradiționale precum sonata sau concertul instrumental, demonstrând și tendința de individualizare a conceptului componistic prin individualizarea formei.

6. Cele două sonate (semnate de V. Rotaru și V. Verhola) și *Sonatina* de V. Ciolac reprezintă lucrări în care compozitorii utilizează un limbaj muzical complex, îmbinând mijloacele de expresivitate și de interpretare tradiționale cu cele noi apărute pe parcursul sec. XX, oferind trei modele diferite de tratare a genului, materializate în creații de o certă valoare. Astfel, *Sonata* de V. Verhola este o mostră de ciclu tripartit aparent tradițional, cu o pondere substanțială a mijloacelor de expresie polifonice, cu un limbaj sincretic bazat pe intonații ce provin din diferite domenii ale muzicii: folclor, muzica academică, jazzul,

demonstrând cunoașterea tehnicilor componistice contemporane. *Sonata-dialog* de V. Rotaru, având o structură monopartită, demonstrează o evidentă legătură cu genurile muzicii populare și este un exemplu de sinteză a muzicii academice cu folclorul. Partida pianului aici nu se rezumă doar la funcția de acompaniament, de însoțitor al fagotului, ci are rolul de participant egal la un dialog muzical captivant, iar denumirea de *Sonatină* în cazul lucrării semnate de V. Ciolac denotă mai mult apartenența la genul instrumental cameral ca atare decât prezența formei de sonată de proporții mai mici. Totuși, autorul utilizează anumite principii ale formei în cauză și, în special, contrastul tematic și de caracter între primele două formațiuni tematice.

7. Concertul pentru fagot și orchestră semnat de O. Negruța este singurul concert original compus pentru acest instrument din repertoriul autohton. Deși structurat într-o amplă formă monopartită, Concertul denotă compartimente ce înlocuiesc părțile ciclului contrastant din trei părți (cu succesiunea de tempo rapid-lent-rapid) și conține cadența solistică tradițională pentru genul concertant. Concertul pentru fagot și orchestră se înscrie, pe bună dreptate, în lista creațiilor foarte reușite ale lui Oleg Negruța, grație prospețimii imaginilor muzicale și tematismului expresiv.

8. Folclorul rămâne a fi o permanentă sursă de inspirație pe tot parcursul perioadei istorice de referință (a doua jumătate a sec. XX – începutul sec. XXI), manifestându-se diferite principii de valorificare a muzicii populare: citare directă (*Capriccio* pe tema cântecului popular *Bună-i brânza din burduf* pentru fagot și pian de Vladimir Rotaru); compunerea unor teme în stil popular (*Piesă concertantă* (Moment muzical) de Valentin Vilinciuc) ș.a.

9. Valorificarea plenară a lucrărilor pentru fagot și utilizarea lor în procesul didactic impune sintetizarea aspectelor interpretative și teoretice, care permit formularea unor recomandări practice tinerilor ce studiază repertoriul vizat.

10. Putem cu certitudine afirma că în cadrul creațiilor analizate sunt explorate pe larg posibilitățile tehnico-interpretative ale fagotului prin utilizarea întregului ambitus al instrumentului, prin introducerea unor mijloacele de expresie inedite și ale unor procedee netradiționale de interpretare, cum ar fi mimetismul timbral, nuanțarea dinamică detaliată, articulația diferențiată etc. Includerea acestor creații în repertoriul concertistic și didactic va contribui la îmbogățirea și diversificarea acestuia.

RECOMANDĂRI

1. A continua studierea și valorificarea scenică a repertoriului național pentru fagot.

2. A elabora un ghid metodic referitor la problemele specifice de interpretare a creațiilor pentru fagot ale compozitorilor din Republica Moldova cu evidențierea dificultăților de ordin tehnic și propunerea unor modalități de depășire a acestora.
3. A extinde tematica abordată în prezenta teză prin includerea în orbita de cercetare și a lucrărilor cameral-instrumentale pentru diverse componente cu participarea fagotului.
4. A realiza o clasificare a repertoriului muzical național în care figurează fagotul.
5. A efectua o analiză comparată a repertoriului pentru fagot din Republica Moldova, a celui din România, Ucraina, altor țări din Europa.
6. A identifica noi procedee interpretative în repertoriul contemporan pentru fagot și cercetarea acestora sub aspectul îmbogățirii paletei de mijloace expresive și extinderii posibilităților tehnice ale instrumentului.

LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMĂ

Articole în diferite reviste științifice:

În reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei.

Categoria B

1. Taran V. Elemente morfologice și stilistice în ciclul patru piese pentru fagot și pian de Oleg Negruța. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. 2020, nr. 2(37), p. 64–71. ISSN 2345-1408 /ISSNe 2345-1831.
2. Taran V. Creațiile cu participarea fagotului semnate de Vladimir Rotaru. In: Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”. 2021, nr. 1 (60), pp. 134-136. ISSN 1857-0461.
3. Taran V., Andrieș V. Reinterpretarea formelor tradiționale în sonata pentru fagot și pian de Vitalie Verhola. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. 2021, nr. 2(39), pp. 43-53. ISSN 2345-1408 /ISSNe 2345-1831.

Categoria C

1. Taran V. Sonata-dialog pentru fagot și pian de V. Rotaru. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. Chișinău: Valinex SRL, nr. 2 (29), 2016, p. 57–60. ISSN 2345–1408.
2. Taran V. Sonatina pentru fagot și pian de Vladimir Ciolac. In: Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică. Chișinău: Valinex SRL, nr. 1 (32), 2018, p. 61–69. ISSN 2345–1408.

Rezumatele și tezele comunicărilor conferințelor științifice:

1. Taran, V. Elemente naționale și universale în ciclul patru piese pentru fagot și pian de Oleg Negruța. In: *Patrimoniul muzical din Republica Moldova (folclor și creație componistică) în contemporaneitate. Centenar Gleb Ciaicovschi-Mereșanu (1919-2019)*. Seminar științific cu participare internațională, Chișinău, 19 mai 2019. Rezumatele comunicărilor. Chișinău: Valinex, 2019, p. 45–46.
2. Taran, V., Andrieș, V. Tradiție și modernitate în Sonata pentru fagot și pian de Vitalie Verhola. In: *Patrimoniul muzical din Republica Moldova (folclor și creație componistică) în contemporaneitate. Conferință științifică internațională. Ediția IV*. Chișinău, 25.12.2018. Tezele comunicărilor. Chișinău: Valinex, 2018, p.61–63.

LISTA RECITALURILOR

(Componenta artistică a proiectului de cercetare)

Recitalul nr. 1

Data: 06 aprilie 2017

Ora: 16:00

Locul: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, bl. II, Sala mare.

Program:

1. Bruns V. *Sonata nr. 2* (partea I);
2. Verhola V. *Sonata* pentru fagot și pian (integral);
3. Ciolac V. *Sonatina* pentru fagot și pian;
4. Rotaru V. *Sonata-dialog* pentru fagot și pian.

Participanți:

Taran Vladimir – fagot

Culin Olga – pian

Recitalul nr. 2

Data: 30 mai 2018

Ora: 17:30

Locul: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, bl. II, 45.

Program:

1. Vilinciuc Valentin. *Piesă concertantă*;
2. Negruța Oleg. *Patru piese* (*Scherzo, Doină și Horă, Nocturnă, Burlesca*);
3. Dubosarschi Boris. *Piesă concertantă*;
4. Rotaru Vladimir. *Capriciu moldovenesc*;
5. Matvievici Dinu. *Scherzo*;
6. Rotaru Vladimir. *Suită pentru cvartet de suflători*;
7. Geopfart Karl. *Cvartet op. 93 pentru instrumente aerofone de lemn*.

Participanți:

Taran Vladimir – fagot

Petrișor Răzvan – clarinet

Culin Olga – pian

Maria Fonariuc – flaut

Sergiu Morărescu – flaut

Valeria Borș – oboi

Marcel Moșanu – oboi

Sergiu Schițoi – clarinet

Recitalul nr. 3

Data: 15 februarie 2019

Ora 18:00

Locul: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, bl. II, Sala 45.

Program:

1. Negruța O. *Concert* pentru fagot și orchestră;
2. Levitin Iu. *Concert* pentru clarinet, fagot și pian (*integral*);
3. Soltan V. *Melodia* pentru fagot și pian.

Participanți:

Taran Vladimir – fagot

Tihoneac Victor – clarinet

Culin Olga – pian

ADNOTARE

Taran Vladimir. Fagotul în creația compozitorilor din Republica Moldova. Teză de doctor în arte, specialitatea 653.01 – Muzicologie (Creație), Chișinău, 2021.

Structura tezei. Lucrarea include: **1. Componenta practică** care cuprinde 3 recitaluri ale autorului imprimate pe 3 DVD-uri; **2. Partea teoretică** care conține: Introducere, două capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 102 titluri, 80 pagini text de bază, inclusiv exemple muzicale. Rezultatele obținute au fost reflectate în 5 publicații științifice.

Cuvinte-cheie: capriccio, concert, fagot, sonată, sonatină, piesă, B. Dubosarschi, V. Verhola, V. Rotaru, V. Ciolac, O. Negruța, V. Vilinciuc

Domeniul de studiu: creația componistică din Republica Moldova, interpretare instrumentală.

Scopul lucrării constă în valorificarea muzicologică și interpretativă a creațiilor pentru fagot semnate de compozitorii din Republica Moldova și elaborarea unor recomandări metodice privind interpretarea lucrărilor vizate, studiu ce va fi util atât interpreților, cât și profesorilor. Realizarea acestui scop prevede următoarele **obiective:** analiza particularităților stilistice și de gen ale celor mai reprezentative creații pentru fagot ale compozitorilor autohtoni; evidențierea rolului fagotului în diversificarea timbrală a muzicii contemporane și în îmbogățirea repertoriului concertistic; stabilirea metodelor de depășire a dificultăților tehnice interpretative și formularea unor recomandări cu privire la executarea pieselor analizate.

Noutatea și originalitatea științifico-practică a proiectului constă în îmbinarea cercetării teoretice și a procesului de valorificare scenică a repertoriului autohton pentru fagot. Caracterul inedit al lucrării este determinat și de faptul că, pentru prima dată în muzicologia autohtonă, muzica pentru acest instrument a devenit subiectul unei cercetări de amploare, în care au fost studiate detaliat, sub aspect muzicologic și interpretativ, cele mai reprezentative creații pentru fagot semnate de compozitorii chișinăuieni.

Valoarea aplicativă a lucrării. Materialele prezentate în teză pot fi folosite în procesul elaborării unor cercetări cu tematică adiacentă, precum și în cadrul procesului didactic în instituțiile muzicale la disciplinele *Istoria muzicii naționale*, *Istoria artei interpretative*, *Instrument (fagot)*, *Metodica predării disciplinei de specialitate*, *Practica artistică* etc. De asemenea, ele vor fi utile interpreților, atât fagotiștilor începători, cât și celor profesioniști, care își propun ca scop interpretarea creațiilor analizate în prezentul studiu științific.

Implementarea rezultatelor științifice. Teza a fost realizată în cadrul școlii doctorale *Studiul Artelor și Culturologie* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova, fiind discutată și recomandată pentru susținere de comisia de îndrumare și de consiliul Școlii Doctorale. Rezultatele cercetării au fost reflectate în 5 articole și 2 rezumate publicate, în comunicările prezentate la conferințele științifice naționale și internaționale, precum și în activitatea interpretativă a autorului.

ANNOTATION

Taran Vladimir. The bassoon in the creation of composers of the Republic of Moldova. Doctoral thesis in arts, speciality 653.01 - Musicology (Creation), Chisinau, 2021.

Structure of the thesis. The paper includes **1. Practical component**, containing 3 recitals by the author, recorded on 3 DVDs; **2. Theoretical part**, containing Introduction, two chapters, general conclusions and recommendations, bibliography out of 102 titles, 80 pages of basic text, with musical examples. The findings were presented in 5 scientific publications.

Keywords: capriccio, concert, bassoon, sonata, sonatina, song, B. Dubosarschi, V. Verhola, V. Rotaru, V. Ciolac, O. Negruța, V. Vilinciuc

Study field: the compositional creation in the Republic of Moldova, instrumental interpretation.

The aim of the paper is the musicological and interpretative valorization of the bassoon creations signed by composers from the Republic of Moldova, and the elaboration of some methodical recommendations regarding the interpretation of the targeted works, being a helpful study for both performers and teachers. The achievement of this goal requires the following **objectives:** the analysis of the most representative bassoon creations of local composers in terms of style and genre; the highlighting of the role the bassoon plays in the diversification of the pitch in contemporary music and the enrichment of the concert repertoire; the determination of the methods to overcome the technical difficulties of interpretation, and the formulation of some recommendations regarding the execution of the analyzed songs.

The scientific-practical novelty and originality of the project consist in the combination of theoretical research and the process of scenic capitalization of the local repertoire for bassoon. The unique feature of the paper is also given by the fact that, for the first time in the local musicology, this instrument became the subject of extensive research, in which there were studied in detail, in terms of musicology and interpretation, the most representative bassoon creations signed by composers from Chisinau.

Applicative value of the paper. The materials presented in the thesis can be used in the process of elaborating some research on little side topics, as well as in the teaching process in music institutions for disciplines such as *History of national music*, *History of performing arts*, *Instruments (bassoon)*, *Methodology in teaching speciality subjects*, *Artistic practice*, etc. Moreover, they will be useful to performers, both beginners and professional bassoonists, who aim to perform the creations analyzed in this scientific study.

Implementation of the scientific findings. The thesis was carried out within the Doctoral School of *Arts and Culturology* at the Academy of Music, Theater and Fine Arts of the Republic of Moldova, and it was discussed and recommended to be obtained by the guidance committee and the Doctoral School board. The findings of the research were presented in 5 articles and 2 abstracts which were published, in communications presented at national and international scientific conferences, as well as in the interpretive activity of the author.

АННОТАЦИЯ

Таран Владимир. Фагот в творчестве композиторов Республики Молдова. Диссертация на соискание ученого звания доктора искусств по специальности 653.01 - Музыкаведение (Творчество), Кишинев, 2021.

Структура диссертации. Работа включает: **1. Практическую часть**, состоящую из 3 сольных выступлений автора, записанных на 3 DVD; **2. Теоретическую часть**, содержащую: введение, две главы, общие выводы и рекомендации, библиографию из 102 названий, 80 страниц основного текста, включая нотные примеры. Полученные результаты отражены в 5 научных публикациях.

Ключевые слова: каприччио, концерт, фагот, соната, соната-диалог, сонатина, пьеса, В. Верхола, В. Вилинчук, О. Негруца, В. Ротару, В. Чолак

Область исследования: композиторское творчество Республики Молдова, инструментальное исполнительство.

Целью диссертации является музыковедческое и исполнительское освоение произведений для фагота композиторов Республики Молдова и разработка методических рекомендаций по интерпретации этих произведений, что будет полезно как молодым исполнителям, так и педагогам. Достижение этой цели предусматривает решение следующих **задач**: стилистический и жанровый анализ наиболее показательных произведений молдавских композиторов для фагота; выявление роли фагота в тембровом многообразии современной музыки и обогащении концертного репертуара; определение методов преодоления технических трудностей исполнения и формулирование рекомендаций по интерпретации анализируемых произведений.

Новизна и научно-практическая и оригинальность проекта заключается в сочетании теоретического рассмотрения и сценического воплощения национального репертуара для фагота; впервые в отечественном музыкознании сочинения для этого инструмента стали предметом обширного исследования, в ходе которого были детально проанализированы с музыковедческой и исполнительской точки зрения наиболее показательные произведения для фагота, написанные кишиневскими композиторами.

Практическая значимость работы. Материалы, представленные в диссертации, могут быть использованы в процессе исследования смежных тем, а также в рамках учебного процесса в музыкальных учреждениях по дисциплинам *История национальной музыки, История исполнительского искусства, Инструмент (фагот), Методика преподавания специального инструмента, Исполнительская практика* и т. д. Кроме того, результаты исследования будут полезны исполнителям, как начинающим фэготистам, так и профессионалам, которые включают в свой репертуар сочинения, проанализированные в рамках настоящей научной работы

Внедрение научных результатов. Диссертация была выполнена в рамках Школы доктората в области искусствоведения и культурологии Академии музыки, театра и изобразительных искусств Республики Молдова, обсуждалась и рекомендована к защите комиссией по руководству докторантом и Советом Школы доктората. **Практическая апробация** была осуществлена в рамках трех концертных выступлений. Результаты **теоретических исследований** отражены в 5 статьях и 2 резюме, а также в докладах, представленных на национальных и международных научных конференциях.

TARAN VLADIMIR

**FAGOTUL ÎN CREAȚIA COMPOZITORILOR DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

SPECIALITATEA 653.01 – MUZICOLOGIE

Rezumatul tezei de doctor în arte

Aprobat spre tipar 03.11.2015

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset

Tirajul 50 ex.

Coli de tipar 2,0

Comanda nr. 110/15

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova
Chișinău, str. A. Mateevici, 60